

1927 **MATI IN GOSPODINJA** št. 8.

Materin zgled pri vzgoji.

Če govorimo o pomenu dobrega zgle- da, mislimo najprej na njegov vpliv na otroka. In kdo je tu bližje otroku, kakor mati. Najbližja je mati otroku, najbližji je otrok materi. Zato je umevno, da so vsi veliki cerkveni učeniški poudarjali zlasti to, naj otrok nikoli pri materi, bodisi v besedah, ali v obnašanju, ali dejanju vidi kaj takega, česar brez greha ne bi smel tudi on storiti. Poseben važen je za otroka verski zgled, ki ga vidi in opazuje pri materi. V lepi knjigi »Mladost velikih mož« čitam tele besede: »Vse, kar je v zvezi z vero, mora biti materi sveto. Katera žena se ne čuti dovolj močno za to in tako delo, ni zmogljiva za materinski poklic. Le, če otrok na materi lahko opazuje, kako zvesto in natančno izpolnjujejo božje in cerkvene zapovedi, jih bo tudi sam izpolnjeval in največjo vrednost ima to njeno delo. Da je dandanes toliko versko-mlačne, v strasteh zakopane mladine, je krivo to, ker je toliko mlačnih, v grehah zakopanih in brezverskih mater. In toliko časa, dokler se matere ne vzdramijo in zopet vesino ne vrše svojih dolžnosti, tudi mladina ne bo drugačna. Bodočnost je v rokah naših mater! Kakršno matere pripravljajo v svojih otrocih, taka bo bodočnost. Po njih sadu jih bomo spoznali. Nj treba, da čakamo sodnega dne, da spoznamo in pogledamo v materine duše; saj se nam kažejo v svojih otrocih že v življenju.«

Kako resnične so te besede, vidimo lahko v svoji najbližji okolici. Tudi naš narod ima svoje velmože in smelo trdimo, da so imeli ti velmože velike in svete matere. Žal, da Slovenci še nimamo kanoniziranega svetnika na svojih oltarjih. Toda, če pogledamo na velikansko delo sv. Cirila in Metoda, ki sta ga vršila v prid slovanskim narodom, moramo sklepati, da sta imela gotovo svetnico za mater. In naš Slomšek, o katerega svetosti je naš narod prepričan in pričakuje z vso smelostjo tudi cerkvene pritrditve, ne bi bil to, kar je, če ne bi bil imel, dobre in svete matere. Kako bi bil tudi mogel tako lepo pisati o materi in njenem blagodejnem vplivu na otroka, če bi tega ne bil sam izkusil. Kako lepo piše o tem: »Materin nauk je mladinci jutranja zarnja; njen bogoljubni zgled mu je vse žive dni lepa bela luč. Materin spomin spremlja človeka kakor angel varih po vseh potih in najsiravno tak človek včasih zaide, prej ali slej ga rajne matere duh povrne na pravo pot. Blagor torej sinu, ki ima dobrega očeta — dvakrat blagor njemu, ki ima dobro krščansko mater... Kar dobra mati v srce zasadi, ne usahne vsi Kar dobra mati v srce zasadi, ne usahne vsi žive dni.«

O Krekovi materi smo veliko slišali. Saj kdor ga je poznal, vé, kako lepo je znal pripovedovati o nji. Kako lepo ji je zapel v Prelepi pesmi »Bršljana ni...« ali pa v pesmi »Mladim dnevem« Kako velika je morala biti mati, če je bil sin tako velik!

Kako lepo je pisal o materi Ivan Cankar! Gotovo bi tudi on ne bil postal velik Ivan Cankar, če ne bi imel velike matere-mučenice, kakor jo je sam imenoval. Poslušajmo, kako piše o materi:

»O, mati! Tvoja duša je brez madeža, kakor solnce na poletnem polju. O, mati, otrok svojih otrok. V učenosti ni ljubezni, ti pa si ljubezen sama, že tvoj smehlaj je paradiz.«

In zopet:

»V mojem srcu je materina podoba — lepota in blagost, kakor je nikoli in nikjer nisem videl in ki jo bodo živo ugledale šele moje umirajoče oči.«

Ali naj gledamo še matere drugih naših velmož? O, pojdemo in pogledajmo vsak in vsaka svojo in uverili se bomo, da je vse, kar je v nas in našem narodu dobrega in plemenitega — dediščina slovenske matere!

Skrb za bolnike.

Obiskovanje bolnikov.

Lepo je, če pridejo prijatelji in znanci bolnika obiskat. Kdo bi jim branil!

Pazi pa, da bodo taki obiski kratki. Zlasti pa, da obiskovalci ne bodo silili v bolnika, da bi se kdovekako pogovarjal z njimi. Oni naj govore, bolnik naj pa bolj miruje.

Se grje pa je, če je trop obiskovalcev toliko brezobziren, da začne v bolnikovi sobi brezobzirno kaditi. Tega kratkomo nikdar ne pustite. Enako naj v bolnikovi sobi ne pijejo nobene alkoholne pijače. Če si toliko prijazna, da hočeš obiskovalce malo pogostiti, stori to izven bolnikove sobe.

Tisto ubogo pest zraka, ki je v bolnikovi sobi, naj ne spridijo obiskovalci s svojo brezobzirnostjo.

Bolje je, da bolnika obiščejo znanci večkrat, pa za malo časa, kakor pa da vise pri njem celo nedeljo popodne.

Nevarna bolezen.

Kadar pa bolezen postane nevarna, takrat pa skrbi za bolnika s podvojeno močjo. Skrbi zanj popolnoma po zdravnikovih navodilih.

Pridno zračni bolnikovo sobo. Ubogi bolnik, ki mora po cele tedne preležati v trikrat, štirikrat pokvarjenem zraku! Dober zrak še ni nobenega bolnika umoril. Pozimi seveda, pa tudi spomladi in v jeseni bolnika skrbno zaodeni, kadar zračiš, pa se ni treba bati nobenega prehlajenja. Okna v bolnikovi sobi so lahko zagrnjena s temnimi zagrinjali, ni pa treba, da bi v bolnikovi sobi kraljevala pristna egiptovska tema.

V bolnikovi sobi naj vlada mir. Pa tudi v bližnji bolnikove sobe in nad njim. Neposredno butanje z vrati, tekanje, vpitje in kričanje in druge nerodnosti razposajenih otrok, pa tudi vedno pozabljivih odraslih ljudi, naj za časa bolezni pri hiši popol-

noma izostane. Saj še v hišah zdravih ljudi ni dostojno loputati z vrati, tekati po hiši, vpiti in kričati, da se stresajo okna in vrata.

Z bolnikom govori jasno in razločno, počasi in nikar ne vpij nad bolnikom.

Z znanci in z obiskovalci šepetati vpričo bolnika nikakor ni dostojno. Če se bolnik količkaj zaveda, mora nehote misliti, da se o njem pogovarjata. In to bolnika gotovo vzhemirja.

Bolnik in zdravnik.

Prav je, če k bolniku pokličeš zdravnika.

Zapomni si pa, da zdravnik ni vseveden. Pametno in prav storiš, če zdravniku sam opišeš začetek, razvoj in potek bolezni, koliko časa že traja bolezen, kako se bolnik obnaša v bolezni. Zlasti še, če bolnik sam ne more odgovarjati zdravniku na morebitna vprašanja. Pri tem opisovanju bolezni boji kolikormogoče natančen v pripovedovanju; govori resnico, če ti tudi morebiti ni ljubo.

S tem boš zdravniku in bolniku mnogo koristil. Zdravnik bo lažje dognal, za kakšno boleznijo bolnik boleha in mu bo dal primerna zdravila.

Tudi ne bo napačno, če zdravniku omeniš, kakšne bolezni je bolnik morebiti že prestal, kašno je bilo njegovo zdravstveno stanje pred boleznijo, ali je bil krepak korenjak, ali srednje vrste junak, ali vedno bolehen, ječavec. Potem bo zdravnik lahko presodil, kako močna zdravila sme bolniku zapisati.

Zdravnikova navodila natančno izpolnuj.

Nikar se ne jezi nad zdravnikom, če zdravila koj pri prvem požirku ne pomagajo. Nasprotno: bolniku vzbučaj zaupanje do zdravnika in do zdravil. Zlasti če so zdravila grenka. In to so navadno.

Zdravnikov redno ne prebiraj, drži se enega. Če pa je v kraju več zdravnikov, pokliči najprvo tistega, ki je bolnika morebiti že zdravil ali pa tistega, do katerega ima bolnik največ zaupanja. Tudi zaupanje pri zdravljenju mnogo pomaga.

Kuhinja.

Že večkrat se je izrazila želja od strani naših naročnic, da bi »Domoljubova priloga« prinesla nekaj navodil glede hrane porodnic. To željo je posebno izrazila J. H. v P., naj se ta navodila takoj v prvi številki navedejo. Posvetovali smo se z odličnim zdravnikom, ki je drage volje nasvetoval, kako naj se porodnice hranijo v prvih petnajstih dneh. Hrana mora biti lahka in prebavljiva; posebno je poudarjal, naj porodnica vsak dan uživa sveže kuhano sadje, torej kuhano, ne iz kozarcev. Mlečno kavo lahko pije vsaka tudi že prvi dan; ravno tako čaj z mlekom in prepečenec. Tudi nekoliko vina z vodo mešanega sme užiti prva dva dneva; tretji ali četrti dan pa tudi mali kozarec samega vina. Ker je posebno treba paziti, da je prebava v redu, mora porod-

nica veliko tekočine užiti. Posebej pa priporočamo za prvi dan opoldne sledeči red: Kurja juha z zdrobom, prav malo osoljena; popoldne vsak dan mlečna kava ali čaj z mlekom s prepečenecem; dopoldne vsak dan šato ali vinska juha s piškoti ali prepečenecem. Zvečer čista juha z opečnim kruhom ali prepečenecem.

Drugi dan. Opoldne kurja juha z jajčnim zdrobom; tretjet. Zvečer juha z bleki, piškoti in kuhana jabolka.

Tretji dan. Kurja ali telečja juha z nastrgano kašo, sekanica iz kurjega mesa; piškoti, kuhana jabolka; zvečer zdrobova mlečna jed.

Četrty dan. Kuhaj s kuretino tudi košček govejega mesa in kosti v juhi; zakuhaj pest riža, kuretina s krompirjevim pirejem in špinato; zdravilni šarkelj, kuhano sadje ali grozdje.

Peti dan. Obara (ajmoht) iz telečjega mesa, v juho daj nekoliko rezancev, ki jih posebej skuhaj; zdravilni šarkelj, kuhani jabolčni krljički. Zvečer juha z opečnim kruhom, šunka s surovim maslom in kruhom, kuhano sadje ali pomaranča.

Šesti dan. Kurja, goveja ali telečja juha z bleki, kuretina s krompirjevim pirejem in vinsko omako, zdrobov narastek ali piškoti, kuhane suhe češplje; zvečer močnik z mlekom.

Šedmi dan. Juha goveja ali kurja z jajčnimi rezanci, telečja pečenka s krompirjevim pirejem in korenjem, piškoti, kuhane fige; zvečer mlečen riž in kuhano sadje.

Osmi dan. Juha z rezanci, naravni zrezek s krompirjevim in karfiolnim pirejem; piškoti ali pomarančni narastek, kuhano sadje; zvečer šunka in zmešana jajca, čaj z mlekom.

Deveti dan. Vsukanec v goveji juhi, meso z grahovim krompirjevim pirejem, mezin narastek; zvečer mlečen zdrob in kuhano sadje.

Deseti dan. Piščančeva obara (ajmoht) s spageti, ki jih posebej skuhaj, rižev narastek, kuhano sadje; zvečer vsukanec in sadje z zdravilnim šarkljem.

Enajsti dan. Zlate rezine v juhi, žajbnov zrezek z dušenim rižem, piškoti, kuhano sadje; zvečer široki rezanci s kuhanim sadjem ali dušenimi jabolki.

Dvanajsti dan. Juha z zdrobovimi vložki, goveje meso s sladko repo in krompirjevim pirejem, flancati in kuhano sadje; zvečer makaroni s kuhanim sadjem ali tretjetom.

Trinajsti dan. Prežgana ali kumnova juha z jajci, ocvrte rezine (pohane šnite) z dušenimi črešnjami; zvečer pečena kaša, kompot.

Štirinajsti dan. Jčšprenj z mlekom, rahla jed iz kisle smetane z dušenimi jabolki ali črešnjami; zvečer makaroni s smetano in kuhano sadje.

Petnajsti dan. Goveja juha z vlitimi rezanci, meso s krompirjevim pirejem in špinato, piškotna torta s stepeno smetano; zvečer koruzni žganci z mlekom.

(Dalje sledi.)

Gospa (na letovišču kmetici): »Kaj pa, da je vaš fantek tako boječ?« Kmetica: »Ta je že od nekdanj boječ. Še na svet si ni sam upal, je namreč eden od dvojčkov.«

Vrt.

Lepotično grmovje. Poleg lepotičnega drevja krasimo naše vrtove tudi z lepotičnim grmovjem. Lepotično grmovje sadimo ali posamezno ali pa v skupine. Posamezno ga nasadimo po raznih zato pripravljenih mestih, najraje na vrtno celino. a skupine moramo imeti več prostora. Porabimo kak tak prostor, koder bi ne uspevala zelenjad, to je v senčnih kotih in na severni strani. Primeren prostor je tudi okoli smetišča, ob plotu in ob potih.

Skupine lepotičnega grmovja nasadimo tako, da imajo okroglo jajčasto ali srčasto obliko. Nasadimo pa tudi lahko brez vsake oblike, grmičevje se v nekaj letih zelo razraste, zato moramo redko saditi. Za zemljo ni izbirčno in uspeva v vsaki vrtni prsti. Strežbe ne rabi posebne. Če ga nasadimo, mu je treba nekaj časa prilivati, če mu dež ne namoči. Če se grmičevje odstranja plevel, je gredica lična in grmič boljše uspeva.

Obrezavati moramo grmiče vsako spomlad. Obrezujemo tako, da ima grmič obliko stožca ali krogle. Priroče se navadno vsaka šiba. Prva leta se režejo šibe bolj na dolgo, potem pa ko je grmič dobil določeno visokost, se reže bolj na kratko.

Skupine, ki stoje prosto, obrežemo tako, da je srednji del najvišji, drugi pa se primerno znižajo. Ob stenah in pločih stoječe grme obrežemo tako, da so ob steni najvišji in se znižujejo navzdol.

Perje grmičevja ima različne barve. Pri sestavi je treba paziti na to, da se barve lepo ujemajo. Barve delimo v tople in mrzle ali v delavne in trpne. Tople barve so: rdeča, pomarančasto-rumena in rumena; mrzle so: modra vijoličasti in zelena. Jako lepa sestava je, če nasadimo tople barve mrzlim nasproti. Rdeči pristoja zelena pomarančasto-žolti vijoličasta, žolti modro. Bela ali svetlosiva se poda povsod.

Med najbolj priljubljene in udomačene vrste spada: španski bezeg. Ta je vsepovsod udomačen. Nasajamo ga kot ograjo ali pa tudi posamezno. Ker obilno cvete in zelo prijetno diši, ga zelo cenimo. Cvetje je temnovijoličasto, temnordeče in belo. Raste zelo hitro. Razmnožuje se z razdeljevanjem korenin.

Nagnoj je lepe rasti in zgodaj spomladi razcvete tako obilno, da je grmič ves rumen. Razmnožuje se tudi z razdeljevanjem korenin.

Lepotični glog štejejo k najlepšemu grmovju. Cenijo ga radi bleščečega listja in obilnega rdečega in belega cvetja.

Magnolija. Kraljica med grmi je gotovo magnolija. Njeno cvetje je veliko, ki se prikaže, ko je grm še popolnoma gol. Pogled na cvetoč grm je čaroben. Po barvi je cvetje belo, rdeče in vijoličasto. Dokler je grm mlad, se mora za zimo povezati s slamo ali smrečjem. Pozneje, ko se je grm zarastel, prezimi nezavarovan brez škode.

Španski bezeg, nagnoj, glog in magnolija zrastejo precej visoko, zato se imenujejo grmi visoke rasti.

Vrste srednjevisoke rasti so: Nizki dreni z gostim listjem in z obilnimi češuljami drobnega belega cvetja. Šibje je rdeče. Forsidija je priljubljen grm. Cvetje, predno ozeleni, zgodaj spomladi rumeno.

Praktični migljaji.

Kadar pomivaš porcelanasto posodo, prideni vodi košček limonine kože. Ta omehča vodo, odstrani vsak neprijeten duh po jedilih, ribah, čebuli itd. Tudi se bo posoda lepše svetlikala.

Vzemi boraks mesto sode kadar umivaš tla in ne bodo ti roke tako razpokale. Zarjavele nože najlepše osnažiš z zamaškom, pomočenim v olivno olje in prah zidne opeke.

Da ne bo perje prodiralo skozi blago podzglavnika, namaži isto z milom ali pa s čebelnim voskom.

Emajlirana posoda se zelo lepo osnaži, ako vodi, v kateri jo umivamo, pridenemo zdrobljenih jajčnih lupin.

Bakreni ali medeni (mesingasti) kotliček, ki dalj časa ni bil v uporabi, moramo pred ponovno uporabo umiti s slano vodo, v katero prilijemo nekoliko kisa.

Sirkova metla bo dalj časa ostala v dobrem stanju, ako jo od časa do časa pomočimo v vročo vodo, v katero pridenemo nekaj soli.

Ako hočeš krompir hitro speči, ga daj prej deset minut kuhati v slano vodo.

Škrob (šterko) zmešaj vedno le z milnico, nikdar ne z navadno studenčnico.

Vzgojne iskrice.

Vzgajajte otroke v nauku in strahu božjem! (Ef. 6., 4.)

Vam, starši, je naloga, da otroke dobro vzgajate, ker so vaši in božji otroci!

(Sv. Križostom.)

Mati, skrbno pazi na svoje otroke!

(S.)

Lena roka vodi v revščino, roka močnega pa pripravlja bogstvo.

(Preg. 10, 4.)

Otroku je pač treba že zgodaj z besedo in zgledom pojasnjevati, da je treba vse moči, ki nam jih je Bog dal, vaditi in uporabljati za koristno delo. (Alban Stolz.)

Življenje brez dela — okvir brez slike.

(Weber.)

Vzgoja za delo je za vsakega otroka blagoslov.

(Kranec.)

Iz teme v luč.

Poleg Dorine hiše je bila v bližini bolnišnica, oba vrta je ločil le precej visok zid. V ta zid so z Dorinega vrta napravili vrata, da je Ela lahko hodila v kapelico, ne da bi se ji bilo treba izpostavljal ljudem na cesti.

Marsikatero uro je prebila v kapelici in kadar je vedela, da je prazna, je igrala na orglah dolge ure in si je izigrala svojo skrito bol. Skoro vselej pa je nazadnje zaigrala tisto lepo, staro Marijino pesem, ki ji jo je nekoč zaigrala teta Dora in ki je njenemu razbolnemu sreč vllila prve in prave utche... Tako je mineval čas z življenjem in umiranjem, z glasnim vriščem in dobrodejno tišino, s pomladnim cvetjem in z jesenskim usihanjem.

Ko so na bolniškem vrtu stale lilije v najlepšem cvetju, je odjeknil po vseh deželah krik, da je knežji par padel pod morilčevo roko v Sarajevu. In ko so polja

stala dozorela in čakala žetve, se je vzbudil svetovni vihar, ki je pretresel zemljo vprav v tečajih: vojna, vojna! Tedaj se je v nekaj dneh pričela drugačna žetev, s katero so se jele polniti bolnišnice po vseh deželah: žetev vojne, s tisoči in tisoči ranjencev, pohabljenecv, smrtnih žrtev.

Teta Dora je kakor mnoge naših žen in mater žrtvovala svoje moč le tem siromakom; sosedna bolnišnica je bila že davno polna in Dorine roke polne dela za bolnike in ranjence.

Ela je pač čutila v svojem srcu željo: pomagati; toda kako? Sama slepa, bedna in vse pomoči potrebna. »Malo počakaj, Ela,« je tolažila teta Dora, »pride tudi za tebe še čas!«

In res je prišel. Prednica v bolnici je dala prenesti harmonij v veliko bolniško sobo in je prosila Elo, naj pride in ubogim ranjencem zaigra in zapoje nekaj pesmi, ki so tako lepe, mehke in tolažljive. Ela je prišla — prvič v spremstvu tete Dore, pozneje sama — vsak dan in je skušala ranjence razvedriti s svojim petjem, da vsaj za eno uro pozabijo vso svojo veliko boleost.

Kakor v cerkvi, taka tišina je bila v bolniški sobi, ko je sedla Ela za harmonij. In je igrala ljubke, pristrčne, domače in narodne pesmi, vdane in prošnje polne cerkvene pesmi in med temi posebno pristrčne Marijine pesmi.

Kakor da so pozabili na svet in sebe so poslušali ranjenci. Marsikateri si je skrivaj obrisal solzo, v marsikaterem licu so se pogladile gube trpljenja, marsikatero, od sovraštva zatemnelo oko, je gledalo z vlažnim bleskom, marsikatero zasramovanje in zasmehovanje je za vedno utihnilo. In roke, ki se že leta in leta niso sklenile k molitvi, so se zdaj tiho in skrivaj. Katoličani in drugoverci vsi so z enako srčno pobožnostjo poslušali nežne Marijine pesmi. Zopet tu je končavala Ela vsak dan z ono Marijino pesmijo, ki je nji prinesla mir in uteho. In če jo je katerikrat nalašč opustila, se je ozrlo vanjo vse polno vročih pogledov in zajecjalo prav toliko jezikov: »Gospedična Ela, še ono — lepo — našo!«

Mnogoteri ranjenci, ki jim je bilo trpljenje neznosno, so ga po takih urah nosili laže zlasti še, ko so gledali to mlado dekle, ki tako mirno brez tožbe nosi, zaupajoča se božji roki, svojo bridko usodo — slepoto — noč.

Ela skoro ves teden ni bila pri »svojih ljubljencih«; lahka vročica jo je položila v posteljo. V bolnišnici pa so jo teže pogrešali, kakor sestre bolničarke, da, teže celo kot zdravnika. Kakšno veselje, ko je zopet prišla.

Najprej je vprašala po morebitnih izpremembah. O, seveda, mnogo ranjencev je bilo medtem odpuščenih, mnogo novih je prišlo, med njimi tudi dva, — in pripovedovalka je šepetaje nadaljevala — ki sta več izgubila kakor roko ali nogo. Krogla je prvemu, močnemu in plečatemu možu pretrgala vidni živec, drobec granate pa drugemu, mlademu dijaku — prostovoljcu, iztrgal oči. Oba slepa, in ni pomoči za njul

(Konec prihodnjic.)

Za naše male.

Lastavice.

Kaj ne, da ste jih že videli, naše drobne lastavice, ki so se zopet vrstile k nam s toplega juga? Poslušajte pa danes mično dogodbico, kako so lastavice nastale!

Ko je bil Jezus še majhen deček, se je rad igral z drugimi otroci in prav iznajdljiv je bil pri igri, vedno je vedel za kakšno novo igro, da so bili otroci okoli njega zmeraj dobre volje. Nekega dne so se igrali na cesti. In veste, kaj so delali? Iz blata so oblikovali ptičke in jih postavljali pred sebe na tla in se pogovarjali, kateri je najlepše naredil. Vsi v veselju in razgovoru so bili, da niti videli niso tujega moža, ki je moral pač priti po cesti, a so ga opazili šele, ko je stal že sredi med njimi. Zelo resno jih je nagovoril: »Otroci, ali ne veste, da je danes sobota in se po naši postavi ne sme delati? Kaj slabo znate Mojzesovo postavo!« In že je stegnil boso nogo, da bi jim podrl ptičke in jih pohodil v blato. V tem hipu pa skoči izmed dečkov eden kvišku — Jezušček je bil — in zaploska z ročicami in glej, vsi iz blata narejeni ptički so oživeli in sfrčali z glasnim vriščem v zrak, še preden jih je zadela noga tujega moža. In kako visoko so zleteli novi ptički! Lastavice so bile to, Lastavice, ki so same bile narejene iz cestnega blata, od tedaj delajo svoje gnezdo iz cestnega blata. Le poglejte jih, saj imate gotovo pri vsaki hiši lastavičje gnezdo, ali v veži, ali pod steno, ali v hlevu! — Pa lastavice so tudi še pozneje prišle z Jezusom skupaj: takrat, ko je visel na križu. Vse žalostne so obletavale križ svojega največjega dobrotnika. Z žalostnim svojim žvrgolenjem so ga hotele tolažiti, s peruti so mu delale senco, ker je dopoldne že sonce tako vroče pripekalo, z drčbenimi kljunčki so pipale bodeče trne iz glave in ruvale ostre žblje iz rok in nog. Seveda so se pri tem tudi okrvavile. Jezus jih je hvaležno pogledal in v zahvalo ima vsaka lastavica na prsih rdečo liso v spomin na dobro delo, ki so ga takrat Jezusu storile.

Ministrant Jurček.

Kako mu je zahrepenelo sree, Gabrovemu Jurčku, ko je gledal procesijo sv. Rešnjega Telesa in videl Liparjevega Peterčka ter Gornikovega Franceta, ki sta v rdečih ministrantskih haljah in belih srajcah šla pred nebom in žvončkijala! Že v cerkvi, pri sv. maši, mu je udarilo v sree, kadar je zaslišal zvonček. Če je le utegnil, je hitel v cerkev pomagat staremu cerkovniku Grogu, da je mogel semtertja smukniti k stranskemu oltarju in pozvončkijati. Da bi bil ministrant, je bila njegova največja želja.

Ko je dopolnil osem let, so ga gospod župnik, ki so vedeli za njegovo srčno željo,

v šoli poprašali, če bi hotel biti ministrant. Sree mu je v grlo skočilo od same radosti, ko je z glavo in besedo pritrdil. V enem tednu je znal vse potrebne molitvice; pri sv. maši ni z očmi trenil od ministrantov, da bi preje spoznal vse, kar je pridnemu ministrantu potrebno, in za Božič je prvič kot četrti, najmlajši, stregel pri sv. maši.

Pa ni tako brž dobil zvončka v roko! Ni bil še veliki ministrant, ki bi bila njegova pravica pri sv. maši pozvončkijati. Kakor se je sicer vzgledno vedel pred oltarjem, so mu vedno oči ušle k zvončku, kadar je bilo treba zvoniti in že naprej mu je zapelo v ušesih teko lepo sbrbno: Cin, cin, cin.

No, pa se mu je le izpolnila velika želja. Že je bil parkrat pri sv. maši za velikega in je smel zvoniti. Z nekakim strahom je prijel z bledimi drobnimi prstki vitki zvončkov vratak in prav narahlo je pozvonjal: cin, cin, cin.

Še ena želja! Pri procesiji zvoniti, dolgo, dolgo, celo uro in potem še pri blagoslovu in pri zahvalnici!

Pa je stopil veliki terek cerkovnik Grog k Jurčku in mu je dejal resno: »Jurček, če boš te dni priden in boš pomagal pri cerkvi, boš pri procesiji ti zvončkijal in Gornikov France. Le glej!«

Najlepša želja je dozorela Jurčku. Samo pridno mora pomagati Grogu. Eh, vse bo napravil, kar mu bo Grog naročil, iz oči mu bo želje bral in raz ustnice neizgovorjene besede! Samo, da ga ravno te dni tako glava boli! In noge so mu težke ter diha težko! Pa to bo minilo, je samo mimogrede. Malo čaja mu bodo mati skuhal, pa bo zdrav in bo pri procesiji zvončkijal, lepo in nalahno: cin, cin, cin...

Popoldne so postavljali v cerkvi božji grob. To je bilo opravka i za velike i za otročaje. Hiteli so na vso moč, mali, kakor bi se kosali, kdo bo prvi. Stari Grog se kar ni mogel načuditi ministrantom. Seveda Jurček, ta, ta! Vedno prvi, vedno najurnejši. Drugi pa za njim. Seveda, za zvončke jim gre! Ej, stari Grog, dobro si jim podkuril! —

»Jurček, kakšen pa si?« so s skrbjo vprašali mati Jurčka zvečer, ko so sedli k večerji.

Iz fantka je vse gorelo. Lasje so mu zlepljeni viseli v čelo in oči, v licih mu je žarela kri in roki sta mu trepetali, ko je zajemal. Nič ni mogel jesti.

Plašno je pogledal Jurček mater. Oči vseh so se ozrle vanj. Niti grizljaja ni mogel pogoltniti, tako se je prestrašil začudenih in skrbnih pogledov.

»Saj ni nič, mati! Truden sem, hiteli smo danes v cerkvi z božjim grobom.« Pa se mu je tako čudno sukalo v glavi in obrazu so pričeli plesati pred njim. Prebledel je ko stena.

»Jurček, ti si bolan!« so dejali mati in mu deli roko na glavo. »Saj kar goriš! Le brž v posteljo!«

»In jutri nikamor, Jurček; v postelji ostaneš!« so pristavili oče.

»Saj bom jutri že zdrav, ata! Samo truden sem!« je zajekal Jurček, »jutri bo dobro!«

»Nikamor iz postelje, bolan si! Ali bi si rad nakopal kaj hujšega!« Iz očeta je govorila skrb.

»Kaj bo dejal Gropa, če me ne bo?« je šlo Jurčku po glavi. »Ne bom zvončkljal pri procesiji! Hud bo Gropa, če ne bom pomagal in mi ne bo pustil zvončka.«

Z vso otroško silo se je premagoval, da ni udaril v jok. In da se ni zgrudil od slabosti. Saj niti sedeti ni mogel prav. Megla se mu je delala pred očmi.

»Kar brž se sleci, Jurček, pa v posteljo pojdi,« so mu prigovarjali mati. »Lipovca ti napravim, da se spotiš, pa boš jutri zdrav!«

»Pa boš jutri zdrav in boš pri procesiji zvončkljal!« je zvenelo Jurčku v ušesih in v mislih. Ubogal je. Pa je bil tako omoten in slab, da je komaj zlezl v posteljo.

Spil je čaj in dremavica mu je legla v ude in trudnost, težka in moreča, na oči. Cin, cin, je pelo v njem, tam nekje daleč, daleč in ljudje so šli in bandera so v zraku plapolala, peveci so peli. Cin, cin, je zvonil Jurček in vsi fantiči so ga gledali in poslušali. Stari so mu prikimali: »Lepo zvoniš, Jurček, cin, cin, cin! France ne zva tako! Cenk, cenk, cenk, pojde Francetu. Ti pa nalahno: cin, cin, cin!« Tako so mu pritrjevali. Daleč, daleč v megli...

Jurčku se je bledlo. Mati so stali ob postelji in oče so s skrbjo zrli nanj izza mize.

»Jaka, Jurček je zelo bolan,« so dejali mati.

»Bolani« pritrtili oče. »Nikamor ne sme iz postelje! Če jutri ne bo bolje, grem po zdravnika. Lahko je pljučnica!«

Vso noč nista spala mati in oče. Jurček je vso noč do jutra zvonil, drobno in nalahno: cin, cin, cin. Ljudje so ga gledali in se čudili srebrnemu zvončkljanju. Vsi tam daleč nekje v megli...

Drugo jutro so šli oče po zdravnika. Stari gospod je z glavo zmaheval in pritrtil očetu, da je nevarno. Zelo naj pazijo nanj. Zavisal je zdravlja in naročil obkladke. Jurček pa je še vedno zvonil: cin, cin, cin...

Ponoči se je Jurček prebudil iz težkih sanj. Zastrmel je predse in prvi hip ni vedel, kaj je ž njim. Počasi se mu je pričelo svitati. Čutil je, da je bolečina v prsih malce pojenjala, da glava ni več tako razbolena in mu ni več mrzlo in vroče ko preje. Pa mu je planilo v glavo: »Kaj bo dejal Gropa, Jurček? Saj ti ne bo pustil zvončkljati, ker nisi prišel pomagat!«

Sree se mu je stisnilo v prsih in mrzel pot ga je oblil. Ne bo zvončkljal. Ne, ne, moral Povedal bo Grozi, da ga niso doma pustili, da je dolgo spal in ni mogel priti. Takoj, ko se zdani, pojde v cerkev in mu pove.

Mati so stopili k postelji.

»Jurček, ali ti je kaj odleglo?«

»Je, mati! Sem čisto zdrav. Zjutraj bom šel v cerkev.«

»Kam neki, Jurček? Zdravnik je rekel, da nikamor iz postelje, dokler ti on ne dovoli. Zelo si bolan, Jurček, pravilo!«

12

»Saj nisem več, mati. Samo zaspan sem bil. Zdaj pa je dobro. V cerkev pojdem; danes bomo raglje pripravili za jutri.«

»So jih že včeraj, Jurček! Danes je že veliki četrtek. Kmalu se bo zdanilo. Vidiš, jaz že mesim kolač, bo kmalu za peč.«

»Mati, zakaj me pa niste poklicali, da bi bil šel v cerkev! Kaj bo dejal Gropa? Ne bom smel zvoniti pri procesiji, ker mu nisem pomagal; drugi pa so!« Planil je v jok.

»Kako boš zvonil, ko si pa tako bolan! Saj ne moreš k procesiji!«

Jurček je še bolj zajokal.

»Nič ne jokaj, Jurček; boš pa drugo leto, ali pa o sv. Rešnjem Telesu, ko boš zdrav!«

Ni mogla utolažiti Jurčka. Jokal je dalje in velike solze so mu tekale po licih.

Zdani se je. Mati so pričeli nositi peko v peč. Pri cerkvi je pričelo zvoniti. Z vsemi tremi je zvonilo. In je Jurčka klicalo: »Jurček, pridi, da boš zvončkljal pri procesiji! Danes bomo mi utihnili, ragljati boš moral. Gropa bo hud, če te ne bo in ne boš smel zvoniti pri procesiji! Bo Peterček mesto tebe! Kar vstani, Jurček, saj si zdrav, in pridi k nam!«

Jurček je slišal iz kuhinje mater, ki so z burkljami ropotali pri vsajanju. Oče so bili že odšli v cerkev, bratec in sestri so čebljali okrog matere v kuhinji. Jurček je sunil odejo raz sebe, se opotekel s postelje v hišo, planil k oblekici, bil v petih minutah oblečen in omahnil k vratom. Prav oprezno jih je odprl. Zameglilo se mu je pred očmi in nogi sta mu klecnili. Z vsemi močmi se je splazil mimo kuhinje do vežnih vrat. Opotekel se je čez prag, nato pa zdiral po bregu k cerkvi.

Ravno pred Gropo je pribežal, ki je stal za cerkvijo in naganjal ministrante k ragljam. Začudeno je pogledal Jurčka.

»Jurček, kaj pa ti, ali nisi bolan?«

»Sem zdrav, Gropa, nič mi ni. Ragljat grem. — Kaj — ne Gropa, da bom pri procesiji zvonil?«

»Boš, Jurček, boš, ker si najbolj priden med vsemi!«

Ni zapazil, da je fant omahoval, ko je šel proti zvoniku. Star je bil Gropa in tau je vid opešal. Obrnil se je proti zakristiji, ko ga je splasil iz misli presunljiv otroški krik. Vidi, da teko fantiči proti zvonikovemu vходу. Požene se v korak in plane med fantiče. Na tleh leži Jurček, bled in nezavesten.

»Vode, vode, brži!« požene Franceta po vodo in stoni k Jurčku. Kakor mrlič leži ubogi fantek pred njim in stari Gropa ne ve, kaj bi. Nekdo ga odrine.

»Jurček, Jurček, ubože!« Mati Jurčkova je. Pogrešila je Jurčka takoj in brž vedela, kam je šel. Odpne mu srajco. Francet ji vode podá, da ga omoči; ali ne more ga osvoboditi. Pa je že oče tu, ki so ga poklicali iz cerkve. Dvigne nezavestnega Jurčka v naročje in ga odnese domov v posteljo.

Zdravnik je povedal očetu, da more samo čudež rešiti Jurčka, ki mu je gorelo mlado telesce in se poganjalo za sapo. Zdaj, zdaj se je skrivil fantek od bolečine v prsih, pa je nakrat planil pokoncu z iz-

buljenimi očmi. In venomer je klical zdaj mater, zdaj Gropo, pa očeta in Franceta. In venomer je zvonil: Cin, cin, cin. Oči so mu žarele kakor od sreče.

Tako je šlo do velike sobote popolodne. Ko so pričeli zvonovi zvoniti k procesiji, se je ovedel, in bled in tih ležal med blazinami. Obraz mu je bil upadel, dihanje je bilo slabotno, roki sta počivali na prsih, kakor dve beli točki; samo oči so mu žarele, ko dvoje žarečih ogljev.

»Mati, ali imajo v nebesih tudi procesijo?« Mati so zajokali, oče ob oknu so se useknili.

»Mati, ali v nebesih tudi ministrantje zvone?«

»Jurček moj, saj ne bo umrl!« so zahteli mati.

Utihnili je in se zagledal v mater. Na obraz mu je legel blažen, miren nasmeh. Roka mu je zdrsnila raz prsi in težko na materino legla. Mati so planili v glasen jok.

Takrat je prišlo veliko bandero do hiše. Jurček je skozi okno zapazil procesijo in vse bolno telo mu je vztrepotalo. Oče so opazili Jurčkov nemir in stopili k postelji, da mu podpro glavo, ker se je Jurček sunkoma pognal kvišku. V lice mu je legla še večja bledica in oči so se mu zavrtale v procesijo. Mirno se je nesla procesija mimo okna. Začulo se je petje. In cingljanje drobnih zvončkov.

Jurčkove roke so postajale mrzle iz ustnice je izginila vsa kri. Pa se je tiho, tiho pričelo igrati iz Jurčkovih ust: cin, cin, cin, cin, kakor neslišno zvončkljanje angelskega zvončka. Cin, cin, cin, je prizvanjal Jurček procesiji. In ko so dospeli pod okno gospod župnik z Najsvetešim in sta Peterček in France z zvončki drobila: cin, cin, cin, ju je spremljal Jurček tiho, nalahno: cin, cin, cin. Vedno tiše, vedno tiše. Potem ra mu je nakrat omahnila blede glavicica v blazino, drobno telesce se je streslo v zadnjem izdihu in na ustnicah je umrlo tiho cingljanje.

K Jurčkovi postelji je prišel Jezus, belo Jagnje, s celo procesijo angelov, ki so imeli zlate in srebrne zvončke in so cingljali ž njimi: cin, cin, cin. Pa je stopil med nje Jurček, prav pred Jagnje, in so šli v procesiji v nebesa. Pred Jagnjem je šel Jurček in je z zlatim zvončkom zvončkljal, prav tiho, srebrno in nalahno: cin, cin, cin...

Priporočam vsakovrst. USNJE

posebno močno za delavne in boljše vrste čevljev ter vse ostale predmete za napravo čevljev ter tudi že izdelane, posebno močne delavne in boljše vrste ČEVLJE domačega izdelka. — Sprejemem ČEVLJARSKEGA VAJENCA, ki se je že učil 1½ leta in bil oproščen z upravičenim vzrokom. — IVAN JAMAR — BLED L, Martinova ulica št. 23.

Hočete poceni zidati?

Potem si izdelajte opeko sami s strojem »KAPAX«. Cena 6500 Din. — Stroj neuničljiv, vsaka zemlja porabna. Zidate lahko brez apna in cementa. Prospekt Vam pošlje brezplačno: IVAN RIHTER, Ljubljana, Lattermanov drevored, Veles.

Brinje

vsakovrstno, nudi najceneje tvrčka L. KNEZ — Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 3.